NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Novice izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V saboto 2. julia 1853. *List 53.*

Kako naj si umni kmetovavec po vsih potih svojega gospodarstva gnoj množí.

Po dr. Stöckhardt-u.

(Dalje.)

Rastlinske gnojne stvarí.

Plevél, pernica in vsaka zelenjava, če se še zelena podorje, je dober gnoj; to vé vsak umen kmetovavec. Pa vse te rečí, dokler so še sirove, ne gnojé tako hitro, kakor če se na kup namečejo, da popred sognjijejo, preden se podorjejo. Sognjita taka zelenjava je že zgotovljen in podelan gnoj, kteri služi vsakemu sadu berž za živež, kakor nam kuhano meso. Po sognjiti taki zelenjavi dobivajo rastljine ogeljne kislíne in amoniaka, pa tudi lugaste solí, apna, fosforove kislíne itd. Iz tiste malopridne stvarí in nar bolj nadležnega plevéla, kterega kmetje pod imenom pernice (Quecke) le predobro poznajo, se naredé na to vižo, če je zgnjil, take stvarí, iz kterih nar lepši pšenica ali ječmen zraseta.

Pepél iz šote (Torf) in premoga (Steinkohle) je po mnogih skušnjah tako dober gnoj, da se je le čuditi, da vsi kmetovavci še tega ne spoznajo, ki imajo v svojem kraju lepo priložnost, dosto tacega gnoja si pridobiti. V pepélu nektere šôte je več rodovitnega gnjilca, kakor v vlažnem živinskem gnoju. Za podlago tacih kupov, na kterih si kmetovavec tako imenovani mešani gnoj (Compost) nareja, ni skor boljši stvarí, kakor je imenovani šôtni in premogov pepél, zato, ker gnojnico in druge mokre gnojníne hitro sèrka in v sebi obderží. Zato je rahla šota že sama po sebi tudi posebno dobra nastelja za krave in prešiče. Nektere sorte premoga, posebno rujavi premog (Braunkohle), kteri scer ni tako obrajtan kakor svitli černi premog, imajo toliko žvepla v sebi, da postanejo poln železnega vitriola, ako delj časa na zraku ležé in žvepleni prodec razpade. Tak razpaden premog zgrabi in v sebi obderží vsako mervico amoniaka, to je, tiste stvarí, ktera nam smerdí iz gnoja, žlasti človeškega. Ker pa je v ravno tem, človeškemu nosu sila zopernem smradu veliko veliko gnojne močí, vsak lahko zapopade: kako koristno je včasih kakošno lopato tacega spersteneneg (razpadenega) premoga v straniša (sekrete) vreči, da vjema smrad in tako gospodarju ob enem dvojni dobiček donaša: smrad jemlje, in ga v-se poserka, da je potem gnoj še veliko bolj močán.

Oglje derv, šote in premoga ne gnojí naravnost zemlje, ker oglje tako rekoč zgnjiti ne more in tedaj tudi ne spersteneti. Vendar ima to dobro lastnost, ker ima veliko luknjic v sebi, da se v zemlji raztopljenih gnojnih stvarí napiva, pa tudi iz zraka takošne sèrka in jih v zemlji obderží — rastljinam v živež. Zatega volja je tisto oglje, ktero je bolj rahlo in lahko, bolji od preterdega in teškega.

Žagovna, terske in drugi odpadki lesa, pezdirje itd. se morajo po njih notranji vrednosti prištevati tistemu gnoju, ki rastljinam dajè naravnost obilo živeža; njih gnojna moč je zlo enaka slami; le ti razloček je med njimi in slamo, da tako lesovje ne strohní in se ne sperstení tako hitro, kakor slama. Zato je za nje kaj dobro, da se pridene gnojnice, scavnice ali druzega gnoja, po kterem hitreje zgnjijó. Zatega voljo je pametno, tako šaro porabiti za nasteljo v hlevih, zlasti govejih in prešičjih.

Vse to, kar smo sedaj od žagovine itd. rekli, veljá tudi od vsih lesnih ostanjkov iz fabrik, naj so izkuhane ali scer razdrobljene koreníne, veje, listje, debla itd. Tudi po zmletih korenínah ostalo črêslo strojarjev se smé šteti v to versto; le to si je zapomniti, da se je črêslo o strojbi kislín napilo, in da te odpraviti in črêslo v gnoj spremeniti, se mora apna mu pridjati, ktero potegne kislíno iz njega. (Dalje sledí.)

Slamnate krove ognja obvarovati.

Neko francosko kmetijsko društvo priporoča naslednji pomoglej, na kmetih slamnate krove ognja obvarovati:

Naj se vzame 7 funtov gline, 2 funta konjskega gnoja, 1 funt peska in 1 funt živega apna. Vse to naj se dobro skup zmeša, da postane iz tega neka redka mavta. S to mavto se namaže slamnati krov, in sicer precej na debelo. Ko se je namazitev bila posušila, razpokne včasih semtertjè; te razpoklíne se morajo z ravno tisto mavto skerbljivo zamazati in popraviti. Tako zavarovna pomóga ni draga. Za krovno ravnino 1000 štirjaških čevljev ne veljá morebiti namazitev več kot 2 ali 3 goldinarje.

Opomín kmetovavcom.

Ne moremo se zderžati, da bi sopet ne opomnili kmetovavcov, ki imajo skerb za svojo živino: naj jo varjajo poletnih nevarnih bolezin, ki jo večidel nanagloma končajo. Izvirajo te bolezni iz spridene kervi, ki po veliki vročini vsa černa in gosta postane. Ne presilno delo ob hudi vročini, hladin hlev, dosto hladne vode za pijačo, kopanje živine, in trava za pičo so nar bolj gotovi pomočki, živino obvarovati te strašne bolezni.

Starozgodovinski pomenki.

BELINO. AVG. SAC.

Na Cigulni blizo Celovca. Eichorn Beitr. Thl. I. str. 56.

APOLLINI. BELENO. AVG. IN. HON. itd.

V Ogleji. (Gruter Inscrip. stran 36. n. 2.)

Razložil Davorin Terstenjak.

Iz rokopisa: »Kdo so bili Noričani in Panonci, Kelti ali Slovenci?«

Luč in toplota ste nar veči dobrotnici človeka; zato so ljudstva naj starejših časov skazovale luči božjo čast. In iz tega razloga najdemo sabejske življe v vsih starodavnih basnih, pa v parzičkem in slavenskem basnoslovju imajo ti življi svoje središče. Zména luči s tèmo se je zdela peltenemu človeku (Sinnenmenschen) v njegovi domišlíi kakor borba dvojih nasprotnih bitij.

V parzičkem basnoslovju najdemo Ormuzda kakor naj višji načelnika luči, Ahrimana pa, kakor nasprotnega načelnika tème. Slaveni so za načelnika luči imeli Belboga, Belina, za načelnika tème pa Černoboga, Čerta, Čarta. *(Monumenta Introboc. stran 62).*

Kakor parzički Ormuzd ima svoje Izede pod seboj, tako slovenski Belin svojega Jutroboga, Marovita, Jarovita, Serovita itd., kteri so poedini zastopniki nar višjega lučjega načêla. *(M. Frencl. Dissert. de Idolis Slav. 81, Ekhard. Monum. Intreboc. Helmold.)* Od noričkega Belboga, Belina govorí več gerških in latinskih pisateljev, kakor: Ausoni [1]) *(v Profess. V. 9. X, 20.)*, Capitolin [2]) *(v Maximin. 22.)*, Tertullian *(Apolog. 24. in ad nationes. II. cap. 8.)* in Herodian [3]) *(Lib. VIII. stran 377.)*

Naš slovenski Belin je mogel dozdaj ne samo pri nemških, temuč tudi pri nekterih slovenskih zgodovinoslovcih za keltiško božanstvo veljati. Tako je med Nemci posebno Muhar „Belina“ za celtiškega Boga oglasil, in rekel, da je bil Bog železnih noriških rud *(Gesch. der Steierm. I. 175.)* In zato niso samo Muhar, temuč tudi drugi nemški učeni si prizadevali njegovo ime izpeljavati iz celtiške besede „balain“, kar po Leibnicu *(Specim. Gloss. Celt. int. Oper. Tom. V. 110. Edit. Genev.)* pomeni: železo, jeklo.

Al ta ne derží in ne bo deržala. Da bi se Belin imelo izpeljati iz „balain“, bi ga gotovo pisatelji imenovali Balainus. Tako pa ga pri gerških in latinskih pisateljih ne najdemo; ampak Belin, Bellenus, Bellinus se piše. Dalje podere mnenje Muharovo in njegovih priverženikov pristavek Herodianov, kteri naravnost pravi, da je Belin bil spodobni gerškolatinskemu solnčnemu Bogu „Apollonu“. In temu „Apollonu“ je Belbog s priimenom Svetovit tudi zares spodobni bil po svojih lastovitnostih, ker je, kakor Apollo, tudi v rokah imel lók in tul *(Köcher)*: „In sinistra fascem sagittarum habebat *(Papanek 170.)*“ Muhar sicer piše na omenjenem mestu, stran 176, da se v francoskih pokrajinah Gascogni in Dauphinei, tedaj v nekdanji domovíni Celtogalov, dosti spomenikov bogu Belu posvečenih najde, al izvirnika in poroštva za svoj izrek ne navodi. Dvomimo zlo zlo o resnici njegovih besed, in mislimo, da je to od Muharja postavljeno strašilo, odvračevati slovenske zgodovinoslovce od temeljitih preiskovanj. Kolikor je nam basnoslovje celtogalsko znano, nismo še dozdaj nikjer, ne med rimskimi napisi ne v bukvah tega zapopadka boga Belina našli. Je najti na nekterih galiških pri Cominges na južnem Francoskem najdenih oltarskih kamnih ime nekega božanstva Abellio, ali dvomim iz temeljitih razlogov, da je to božanstvo národno Celtogalov bilo, ker se v kretanskopamfilskem basnoslovju tudi najde ime božanstva „Abellius“ *(Dr. Vollmer 6.)* Muhar je iz Belina napravil enkrat solnčnega boga *(Altröm. Norikum II. 24.)*, pozneje pa boga noriških železnih rud. Da je Belin bil solnčni bog, podoben Apollonu, terdi očitno Herodian. To tudi poterdi Juli Capitolin Maximin *(stran 146. Na svetlo dal Salmas. Paris 1620* [4]). — Da Belin ni bilo celtiško božanstvo, priča tudi ta okoljšina, ker se njegov spomenik tudi na zemlji Ambidravov najde, kterih slovensko národnost smo mi v spisu „o Ambidravih“ menda zadosti terdno dokazali. Nemoremo zapopasti, zakaj da niso dozdajni zgodovinarji, kteri so o Noriku in Panonii pisali, bolje se ogledovali po celtiškem basnoslovju. Celtiški solnčni bog se je imenoval Grannawr *(Vollmer stran 568.)*, in mi smo zares tri spomenike njemu posvečene našli, pa ne v Noriku, v Panonii ali pa v Resii in Vindelicii, ampak enega v Rimu, kjer je bilo hranišče vsih božanstev od Rimljanov premaganih narodov, druzega pa v vesi Laugingen, rodnem mestu Alberta Velikega, in v gradu Phinigiacum [5]), kteri napisi tudi imajo rimsko tolmačenje pristavljeno in sicer se glasijo takole: **APOLLINI GRANNO, DEI APOLLINIS GRANNI, APOLLINI GRANNO.** M. Ulpius Secundus T. Leg. III. Italic. cum signo argenteo V. S. L. L. M. *(Glej: Inscriptiones sacrosanctae Vetustatis. Ingolstadii in aedibus P. Apiani 1534, pag. CCCCXVI. in CCCCXXIX.)* Ker je solnce pri vsih narodih občeljubljeno božanstvo bilo, je zares čudno: zakaj se noben spominek celtiškega solnčnega boga Granna v Noriku ne najde. Ko bi Noričani Celti bili, bi gotovo jezer imen po Grannu na kamnih stalo. Mi pa nismo tako srečni bili le enega najti. Belicius, Belinus, Belecus, Belina, Belicina, Belia pa stojí skoro na vsakem kamnu, kakor tudi polatinčenih Albanov, Candidav, Albinov je sila dosti. Granavr pomeni v celtiškem jeziku „dolgolasast“ in imena Grannus nikjer ne najdemo kakor v napisih Hispanie, Galie in Germanie. Tudi smo že omenili, da severni Slaveni Svetovita, kar nič druzega ni, kakor priime boga svetlobe in luči, Belina—svetega viteza čez tèmo — so le vsikdar posvetovali preje, preden so kaj važnega spočeli. *(Glej: Scriptor. rerum germ. stran 510).*

(Dalje sledí.)

[1]) Ausoni je živel do leta 379. po Krist. roj.

[2]) Capitolin je živel za cesarjama Dioklecianom in Konstantinom.

[3]) Herodian je pisal dogodivščino od leta 180—238. po Krist. rojstvu. Učeni Wolf postavi leto njegove smerti okoli leta 240 po Krist. rojstvu. Mi hočemo tukaj samo besede Herodianove navesti, kteri pripoveduje, da je Belin bil časten od Karnov v Akvileji (Ogleji). Besede njegove se glasijo takole: »Caeterum nonnulla quoque oracula ferebantur patrii cujusdam numinis (*του ἐπιχωριου θεόν*) victoriam promittentia. Belinum vocant indigenae, magnaque eum religione colunt. (*Βελιν θε καλουσι τουτον, σεβουσι τε ὑπερφυῶς.*) Apollinem interpretantes. (*Απολλονα εἶναι εθελοντες.*)“ Pis.

[4]) Quum frustra obsideret Aquileam Maximinus, legatos in eandem urbem misit. Quibus populus pene consenserat, nisi Menophilos cum collega restitisset, dicens: etiam Deum Bolenum per aruspices spopondisse, Maximinum esse vincendum. Unde etiam postea milites jactasse dicuntur, Apollinem contra se pugnasse, nec — Maximini aut senatus, sed Deorum fuisse victoriam.

[5]) Obe vesí ležite gor od Augsburga že na zemlji nekdanjih Celtov. Pis.

Ozír v stare čase.

Pad Carigrada 29. majnika 1453.

(Dalje.)

Ozrimo se še na mestno zidovje in razno razdeljene vojake, ki so ga branili.

Ker je bilo naj veče prizadetje Turkov, pri vratih sv. Romana mesto napasti, torej tù začnemo in se

obernemo na desno proti luki in morju in od zlatih vrat spet nazaj k vratam sv. Romana. Tù, kjer je bila naj večja nevarnost, je stal cesar sam in Giustiniani s 300 Genuezi; zraven ležeča vrata sta branila brata Paolo in Antonio Troilo Bochiardi, ki sta med obsedo Turkom mnogo škode storila, razstreljeno zidovje na svoje stroške popravljala in s svojo kervjo branila. Teodor in Ivan Grant sta bila varha vrat Kaligaria. Cesarsko poslopje je branul Hironim Minotto, in kapitan Leonardo Langasco, lesena vrata in turn Anemas. Po celi dolgosti luke je zapovedoval Luka Notaras, za njim Gabriel Trevizano z 400 benečanskimi žlahniki, in Andria Dinio, stotnik galej je stal pred luko. Španjski poslanec, Pedro Giuliani, je zapovedoval na morskem ozidju od Bukaleona do Kontoskaliona in benečan Kontareno, zapovedovavec zlatih vrat, poleg morja do Psamatie. Med zlatimi vratmi in virnim poslopjem je imel stražo Moric Kataneo in zid od vrat Selymbria do sv. Romana je varoval Teofil Paläologos.

Gerkov je bilo blizo 6000, tujcev na pol toliko. Že so mislili obleženi, da so rešeni, ker se je v turškem taboru novica raztrosila, da Lahi in Ogri Gerkom v pomoč hité. Tri dní je strah Turke spreletval. Na večer tretjega dné se je pa nad Carigradom neka svitloba pokazala, ktera je med Turki spet serčnost in pogum obudila, ker so mislili, da je Bog na kristjane jezen in jim s smertjo žuga. Še enkrat pokliče Muhamed vojaški sovet in sklenjeno je bilo mesto napasti. To se je zgodilo 27. maja 1453, ko so Gerki praznik vsih svetnikov obhajali.

Drugo jutro postavi sultan armade v dveh razdelkih v red; brodovje 80 galej skupej postavi od lesenih do vrat Platea, ostale barke so se vstavile pred barkostajo v velik polomesec. Turški oddelk pri zlatih vratih je imel čez 100.000 mož; zadej je stalo 100.000 mož za pomoč, Muhamed v sredi s 15.000 Janičarov.

Ko 28. maja 1453 sonce zahaja, je bil celi turški tabor za naskok pripravljen. Vpitje iz tabora: „La ilah illallah“, in „kyrie eleison“ iz mesta se je mešalo v železno rožlanje. Sultan in cesar sta svoje vojvode naduševala. Cesar se je podal v Ajo Zofio, kjer je svete zakramente prejel z mnogo velikaši. Iz cerkve gré na morski breg in prosi okrog stoječe za odpušanje. Vse se je jokalo. Potem se vsede na konja, jezdi poleg ozídja in straže opomina; pa to noč ni nobeden očí stisnul, ne na ozidju, ne v turnih. Ko petelin vpervo zapoje, prijezdi cesar na svoje mesto, do vrat sv. Romana.

(Dalje sledí).

Novičar iz slavenskih krajev.

Iz Zagreba konec junia. Sopet bomo v Zagreb nov znamenit rokopis ilirsk dobili. To je u 41. listu „Novíc“ omenjeno delo u trideset spevih „Povest vangelska itd.“ od Jurja Ravanjini-a, Splitjanina. Gosp. Ivan Kaugrusović (Capogrosso) vlastnik omenjenega rokopisa je obljubil, prodati ga naši „matici“.

Menih Jukić preiskuje marljivo knjižnice u samostanih dalmatinskih. Posebno imenitna je knjižnica samostana frančiškanskega u Dubrovniku. Ta bogata knjižnica je večidel plod neutrudljive delavnosti i redke pozornosti patra Inocenca Čulića. Čulić je v svojo knjižnico skoro vse rokopise dubrovniških pesnikov nabral i je z nepopisljivo opreznostjo in skrbjo nad njimi čuval. Ne bi bilo lahko najti boljega knjižničara, kakor je Čulić bil. Pripovedujejo, da je svojo knjižnico, kjer je znamenite rokopise shranoval, vedno zaključeno imel. Ako je kdo na vrata potrkal, ga ni pred pustil noter, dokler mu ni ostro u lice pogledal in spoznal, da je pošten človek. Neznanih in sumljivih ljudí ni nikdar pred-se pustil i jim je vrata pred nosom zaklenul. Pa tudi, ako so njegovi naj bolji prijatelji k njemu prišli, pregledovat rokopise, je vedno vsako njihovo kretanje telesa skrivno z očesom ostro meril, boječi se, da ne bi kdo kakega rokopisa skrivoma u žep utaknul. Verh vsega tega je vsakega, ki je šel iz knjižnice, še jedenkrat marljivo preiskal in vse žepe spreobernul, i še le potem, ko se je prepričal, da mu ni nobeden rokopis zginul, ga je izpustil, pa je brzo za njim vrata zaklenul, i potem še kroz ključnico za njim polukal, jeli se zvun vrat ne vêde tako, kakor da bi bil kaj u žep utaknul. Pater Čulić se je moral lani s teškim srcem ločiti od svoje predrage knjižnice, ktero je zastran mojsterskih del slavnih Dubrovničanov čez vse cenul. S Čulićem je zgubila knjižnica samostana frančiškanskega izvrstnega knjižničara, kteremu bi se nemogel po celem širokem božjem svetu vrstnjak najti.

Pater Jukić je u Rimu prepisal mnoge znamenive zapise o ilirski cerkvi sv. Jerolima, o spominku Katarine kraljice bosanske, o Kloviu hrvatskem slikaru i še u drugih *), i u Čulićevi knjižnici je marsikteri doslej neznani rokopis popisal in pobilježil. Za prepisanje vsih imenitniših rokopisov pa, žalibože! ni časa imel. Obetal je, da bo u Sibeniku prepisal znameniti zakonik tega grada, kteri je pisan u latinskem jeziku, i ki je za našo povestnico neprecenljive važnosti. Jukićevo potovanje, posebno po Dalmacii, je, kakor se že iz tega vidi, jako uspešno za našo povestnico in književnost. S popisom tega svojega zanimivega rokopisa bode vsakemu prijatelju starinarstva, povestnice i slovstva sploh močno vstregel. Zorislav.

Iz Lutomera 26. junia. Poslovica: „Da kèsni tudi večkrat prav doide“ me spodbada, po dolgi pomudi saj kaj malega iz naše okolice „Novícam“ naznaniti.

Od sprotutelja sem, ker je globoki sneg kèsno kopnel, se nam vinogradne opravila še sadaj silno množijo; že dolgo ne pomnimo, da bi se bila perva kóp v naših vinogradih še komaj okolj Ivan-jega končala. Nestanovito, hladno, več mokro ko suho vreme nam je tedaj od druge kope goriške — še dosti prihranilo.

Od začetka preteklega mesca imeli smo dež na dež, i po takem načinu povodinj, ki nam je naše livadice (travnike) okinčane z obilno travo — po mnogih toriščah poplavila ali s škodljivim mlajom pokvarila.

Ozimine: rèž, pšenica i ječmen se lepo snovajo; rèž že dolgo ni tako močna v betvi ko letos narasla; al Bog zna, kako bode se iz lati namlatila.

Vinska terta, z obilnim grojzdjem letos posebno naložena, nam razveseluje naše serca, pa koliko i kakih jagodic bode dozorjenih pod ožmek došlo, to, mislim, je še na dolgem toporu bàt.

Vocke (sadne drevesa) so nas letos s preobilnim cvetjom nagibale mogočnost spoznavati, i v revah in nadložnih naših sedanjih časih o Njem ne obupati. Razun črešinj so slivne, jabelčne i hrušne drevesa še prece sada na dozor obderžale.

Dosti kvara so nam prizadjale gosence, ki so že lani mesca augusta se na hrastju pri nas nastajale. Posebno so gosence vsušile vocke na bolj zgodnem drevju preksončnih krajev; al tudi nemorem zamolčati, da ljudi so malo malo skerbljivosti imeli, ti merčes pokončavati. Namesto hrastovega žira nam bukovje obeta svojih ježavnih batk obilno. Lutomerski.

Iz Tominskih krajev 24. rožnika. Od kar je krompír odpovedal, so pri nas večidel slabe letine. Letos smo v začetku maja upali, da bomo dobro letino imeli,

*) O rečeni cerkvi, potem o kraljici Katarini in o Kloviu izvestil nas je naš vredni arhivar g. Ivan Kukuljević Sakcinski (o cerkvi sv. Jerolina u »arkivu«, o kraljici Katarini u »Nevenu«, o Kloviu u »arkivu« i u posebnem životopisu. Pis.

pa sedaj je vse drugači. Nestanovitno vreme, pogostno deževje s solnčnim sijanjem vred poljske pridelke zlo kvari. Od sv. Urbana do zdej še ni bilo nobenega dné brez dežja, in spolnil se je pregovor tukajšnih kmetov: „če gre dež na sv. Urbana dan, gre potem do sv. Vida vsaki dan, in če gre na sv. Vida dan, gré tudi do sv. Ivana vsaki dan.“ Zavolj tako spremenljivega vremena je žito rijavo, rèž se po nekterih krajih že suší, sadež ne more od tal, sadje bo grintavo in piškavo, in če skor drugači ne bo, je slaba letina gotova *).

Ljudjé se trudijo, da bi pa pri drugi strani kak krajcar zaslužili, ko jim domači pridelk ne zda, da bi imeli živeža zadosti. Eni gredó v ptuje kraje zaslužkov iskat, drugi skušajo doma pri lesu kaj zaslužiti, ter jih po Bači, Idrici in Soči v Gorico plavijo. S tem bodo pa tudi gojzde v kratkem času tako do čistega pokončali, da že sovo skerbí, kam se bo skrivala; zato je čez navado začela že tudi po dnevi tuliti.

Pri dervah pa tudi marsikterega moža nesrečna smert doletí. Ni dolgo, kar sta dva vtonila, dva so pa derva na suhem do smerti ubile.

Po nekterih krajih imajo ljudjé navado na sv. Ivana dan cvetlice v slamnate strehe vtikati, ali pa jih pred hiše stlati. Ko bi pač „Novíce“ vedile in hotle povedati, od kod ta navada pride in kaj pomeni, bi ne mara marsikteremu bravcu vstregle. A. Flander.

Iz Ljubljane. Gosp. Schmidt, kterega nam je slavna Graška kmetijska družba zavolj drênaže v Ljubljano poslala, se je zamogel tukaj le toliko muditi, da se je s predsednikom naše kmetijske družbe gosp. Terpinc-om pogovoril zastran začetka in izpeljave tega imenitnega dela, in da je gosp. Baumgartner-u pokazal drênažne ceví delati, kterega glino je zato posebno dobro poterdil. O 14 dneh pride njega namestnik k nam, in bo pri nas ostal, dokler ne bo travnikov vsih lastnikov na to novo vižo zboljšal, ki so se dosihmal za to pri kmetijski družbi oglasili. Začel bo s močirnim travnikom mestne gosposke, kteri zraven Dolenske ceste pod nekdanjim Gromadcki-tovim gradom leží, in ki bo očiten izgled vsim kmetovavcem: kaj zamore drênaža. Kakor se na Štajarskem zboljševanje senožet po ti novi viži tako razširjuje, da gosp. Schmidt ne vé kje bi pred začel, tako, mislimo, bo tudi pri nas, kadar bojo kmetovavci sami vidili: kako dobro in obilo se splačujejo v malo letih vsi stroški te poprave. Gosp. Podkrajšek, pridni oskerbnik mestnega gospodarstva in vès vnet tudi za to novo obdelovanje, kteremu se hvala poje po ptujih in domačih deželah, je en cel popoldan gosp. predsednika kmetijske družbe, gosp. Schmidt-a in vrednika „Novíc“ po Ljubljanskem močirju vodil in skazoval njegov stan. Nismo se mogli dosto prečuditi nad rodovitnostjo tega zemljiša, posebno pridnih gospodarjev, in gosp. Schmidt je — vès nadušen v ogledovanju tega obširnega zemljiša — zaklical: „in kaj bi to zemljiše še le po drênaži zamoglo biti, ker je priložnost tako lepa ga tudi primerno močiti!“ In gosp. Schmidt je mojster, ki to dobro presoditi vé. Obljubil nam je tudi o tem svoje misli očitno na znanje dati.

Novičar iz mnogih krajev.

Dunajski vradni časnik je te dní razglasil cesarski sklep od 21. p. m., po kterem je za Ogersko deželo, ki se bo vprihodnje po novi osnovi ravno tako vladala, kakor vse druge krovíne austrianskega cesarstva, 113 cesarskih vradnikov za politično opravništvo izvoljenih, namreč 3 dvorni svetovavci, 24 svetovavcev deželnega poglavarstva, 43 okrajnih (komitatnih) poglavarjev, in 43 pervih okrajnih komisarjev; za temi je izvolilo c. k. ministerstvo notranjih oprav še 34 sekretárjev v službi deželnega poglavarstva, ki bo razdeljeno v 5 oddelkov. So pa ti vradniki deloma iz Ogerskega, deloma iz druzih dežel izvoljeni. — Tiroljsko in Vorarlberško bo imelo 5 okrajn (kresij). — Odbor Dunajskega družtva za izdajanje koristnih in cenih ljudskih bukev je razglasilo unidan opravila in račún tega družtva, iz kterega razvidimo, da šteje družtvo sedaj 871 družbenikov z zagotovljenim letnim plačilom od 2519 fl. 30 kr., brez tega, kar so podarile mnoge svitle osebe iz cesarske rodovíne temu družtvu. Pod nadpisom „Večernice“ izdaja družtvo bukvice podučnega in kratkočasnega zapopadka; vsaka knjižica ima 72 do 76 straní, in da si jo vsled družtvenega namena tudi manj premožen človek lahko kupi, veljá le 10 krajc. Spisateljem tacih knjižic plačuje družtvo po 40 fl. za pôlo. — V Modricah so 25. dan unega mesca ob 6. zvečer gledali redek prikazik na nebu — troje sonc na enkrat. Sonce je stalo med dvema majhnima oblakama, in na teh se je, kakor v sercalu (špeglu), svetilo na vsaki strani še eno sonce; pa le 5 minut se je vidil ti lepi prikazik, ki je zginul berž ko so megle drugač se postavile. — Zdaj je gotovo, da je turška vlada zavergla terjanje rusovsko. Turki hrepené po vojski in vlada je za vojsko pripravljena; celi svet ima sedaj na rusovskega cara očí obernjene: kaj bo storil.— Z veliko slovestnostjo so 16. dan p. m. Černogorci prenesli na Cetinje kostí slavnega vladika in branitelja domovíne pred turško silo Danila Petrovića, ki je v letu 1735 umerl in v cerkvi Podmajniškega samostana v prostem grobu dosihmal počival. Ker je ti samostan od leta 1837 lastnina našega cesarstva, je knez černogorski austriansko vlado prosil: naj mu dovoli prekop, kar mu je tudi dovolila. — Čez Smirno na Turškem se je 14. dan p. m. vlekla tako silna truma kobílic, da je sonce zakrivala; 3 ure dolgo se je vlekla grozna truma, na milione jih je pocepalo v morje.

Oném.

(Zabavljica).

Kmet vseje na njivo zarano pšenico.
Vsejana požene. Bom polnil mošnjico,
Si mislí in pravi: petice bom štel,
Ko bodem bogato v jeseni požel.

Trop kozlov bradatih oboha zeleno,
In pride tak urno na neograjeno,
Da preden ga kmet je zagledal na nje,
Mu lačna nesnaga nar lepši obje.

Da b' stebla objedene v novič pognale,
In tudi pohojene zopet ustale,
Iz slame strašila po njivi ravná,
Pa ko se umakne, na nje ga imá.

Na zadnje nevoljin sozida zidove,
Zaplete robide bodeče v plotove.
Kaj dela trop, ko zamašen je vsak kot?
Po stari navadi objeda spet plot. —č.

Zastavica.

Čerko pervo in poslednjo
V svoji roki ti imaš,
Usta kažejo ti srednjo, —
Večnogato zver poznaš.

*) Sv. Peter in Pavl sta zvedrila saj pri nas tako, da tacih jasnih dní brez naj manjši meglice, kakor so bili dan pred sv. Petrom in Pavlom in dnevi po tem, že dolgo ne pomnimo. Veliko merve se bo dalo vendar lepo domú spraviti in za polje in nograde bo tudi bolje, ako vreme tako ostane. Vred.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*